

BESZÁMOLÓ

**a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár
működéséről
(2020)**

**TERVEK
(2021)**

2020 – COVID-19

Ahogy minden ember, minden munkáltató és minden munkahely életében, úgy a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár munkatársai, fenntartója és maga az intézmény életében is a 2020. év meghatározó élménye a COVID-19 járvány volt. Ez kihatott a gazdasági körülményekre, a munkahelyi szervezetre, és mindennapi működésre, a könyvtár szolgáltatási gyakorlatára is.*

A járvány kitörését követően a Pannonhalmi Főapátságban válságstáb alakult, akik rendszeresen tájékoztak az országos helyzetről és tájékoztatták az apátság munkatársait, megalkottak bizonyos szabályokat, protokollokat, meghoztak döntéseket, megtettek bizonyos óvintézkedéseket a védekezés érdekében. Mindez azért is szükséges volt, mert a Pannonhalmi Főapátságban (mint munkáltató) a nonprofit – ezek között a könyvtár -, szolgáltató és forprofit részlegeken túl egy gimnázium és diákotthon, és egy szociális otthon is működik, valamint egy élő, működő szerzetesi közösség élettere, lakóhelye is a Főapátság épületegyüttesében van.

A Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár márciusban zárt be a pandémia miatt. Ezzel megváltozott a szokásos működés és szolgáltatási gyakorlat is. Sajnos megszakadt az ebben az évben intenzívebbre tervezett feldolgozó munka: két megbízási szerződéssel és egy vállalkozási szerződéssel foglalkoztatott kollégával szerződést kellett bontanunk.

A három munkatárs közül ketten távmunkára álltak át (home office), egy kolléga tartott ügyeletet, ill. plusz szabadságot biztosított számára a munkáltató.

A bezárás előtt szinte napok alatt megteremtettük a távmunka informatikai hátterét, az eszközök a szükséges mennyiségben rendelkezésre álltak.

A vezető feladata volt, hogy a fenntartóval és az informatikusokkal, ill. egyéb részlegekkel (pl. gazdasági osztály, HR) konzultálva *megteremtse az otthoni munkavégzés és kapcsolattartás feltételeit*. Ezek: elegendő és megfelelő eszköz biztosítása, a könyvtári szoftver, hálózat, hálózati tárhely és a levelezőrendszer távoli elérhetősége. Továbbá biztosította *a posta fogadásának feltételeit* a karantén alatt, *a számlák elektronikus kezelését-igazolását* a gördülékeny teljesítés miatt. Törődött azzal, hogy megnyugtató és pontos legyen a *munkaidőnyilvántartás*. Valamint szintén a vezető foglalkozott a karantén alatt *a munkába járást biztosító igazolások* és egyéb, *az otthoni munkavégzéssel kapcsolatos dokumentumok* kiállításáról és eljuttatásáról a munkatársak részére.

Ugyancsak a vezető feladata volt a távmunka és irodai munka, ill. ügyelet *megtervezése, ellenőrzése, a folyamatos kapcsolattartás, munkaszervezés* telefonon, skype-on, e-mailben. Folyamatosan kapcsolatban állt a fenntartóval is, tájékoztatást adott a könyvtárban folyó munkáról. Továbbá biztosította *a könyvtár adminisztratív működését*. Alkalmas volt az idő *pályázati tervezetek előkészítésére, az SZMSZ-ek és egyéb, a működéssel kapcsolatos dokumentum frissítésére*. A könyvtárvezető a fenntartóval konzultálva a *stratégia újragondolására és a költségvetés karcsúsítására* kényszerült – ez is komoly munkával járt.

A könyvtár a bezárásról, a távhasználatról, a lehetséges szolgáltatásokról a honlapon és levelezőlistákon tájékoztatta a könyvtárhasználókat.

A digitalizáció előre törésével a könyvtárban a távhasználatok, ill. a digitális szolgáltatások száma a pandémiától függetlenül megnövekedett az elmúlt években. A feltételek megteremtése, a szolgáltatás minőségének a javítása folyamatos feladatunk. *A járvány viszont rámutatott olyan kihívásokra és hiányosságokra, melyek – reményeink szerint –*

hatékonyan segítik is ezt a törekvésünket. Világossá vált, hogy mihamarabb *szükséges a könyvtár legalapvetőbb és legjellemzőbb tájékoztatási segédleteinek* pl. névtárak, kötetkatalógusok stb. *digitalizálása*, a digitális kutató és olvasószolgálat erősítése, hogy a szaktájékoztatás lehetséges legyen otthonról is, ha nem is olyan mértékben, mint helyben, a könyvtárban, ahol minden tájékoztatási segédlet a könyvtáros rendelkezésére áll.

A könyvtári munkafolyamatok közül: *állománygondozás, feldolgozás, szerzeményezés, helyben használat (kutatás), kölcsönzés és könyvtárközi kölcsönzés, szaktájékoztatás, digitalizálás* többet folytatni tudtuk távmunkában is, ha nem is a megszokott mértékben és módon.

Folytattuk a *feldolgozást* – a különgyűjteményekből aprónyomtatványok, különlenyomatok feldolgozása otthon is lehetséges volt. Távmunkában végezte egy kolléga az *adatbázis verifikálást-javítást-tisztítást* is. A *kölcsönzést, könyvtárközi kölcsönzést*, és részben a *kutatást* (helyben használat) az *elektronikus dokumentum-szolgáltatás* váltotta fel. A *távhasználat - szaktájékoztatás* és kapcsolattartás (*közönségkapcsolat*), *bibliográfiakészítés, irodalom-kutatás* – e-mailben, skype-on, zoom-on, a honlap segítségével és levelezőlistákon történt, a hírközlő, informáló funkció felerősödött. A járvány ideje alatt frissült és bővült a könyvtár *honlapja*. Elegendő idő volt arra, hogy a könyvtár *újra gondolja a menedzsmentet, a pr és marketing tevékenységét*, az ezzel kapcsolatos tartalmait és azok közzétételét, valamint *belső és külső partner-kapcsolatait*. Lehetőség nyílt a következő évi *kiállítás* koncepciójának és tartalmának átgondolására, megtervezésére. Intenzívebbé vált a *digitalizált tartalom előállítás*a. Mód nyílt *kutatásra, publikációk előkészítésére és megírására, készültre - előadásokra* ill. a *szakirodalom tanulmányozására*.

A járvány első hulláma után, a járvány alatt szokásos óvintézkedések (maszk használata, kesztyű viselése, kézfertőtlenítés, közlekedőútvonalak kijelölése) júniusban nyitottunk újra. Külsős kutatókat azonban – figyelve az országos rendelkezésekre, melyek, mint nyilvános könyvtárra ránk is vonatkoznak - továbbra sem fogadtunk, ez így volt a járvány második hulláma alatt is, a mai napig – 2021. januárban vagyunk.

Az újra nyitáskor módosítást végeztünk a könyvtár nyitva tartásában: „belső” könyvtárhasználókat (bencések, Főapátság munkatársai) kedden-szerdán-csütörtökön 8-12 óráig fogadunk. A hétfőt és a pénteket belső munkákra (munkaszervezéssel kapcsolatos megbeszélések, feldolgozás, dokumentumok visszaosztása, elmélyedést kívánó kutatói és referenzkérdések megválaszolása, irodalomkutatás stb.) „védett idővé” tettük.

---

*

(Arról, hogy hogyan élték meg a magyarországi egyházi könyvtárak a pandémiát a pannonhalmi könyvtár vezetője, mint az Egyházi Könyvtárak Egyesülése (EKE) elnöke írt összefoglalót a Könyv, Könyvtár, Könyvtáros című szakmai folyóiratban.

A 2020. májusi számban egyes felkért könyvtárak beszámolóí alapján a pandémia első hullámáról született cikk:<http://ki2.oszk.hu/3k/2020/07/%e2%80%9enyugodt-munkaval-keresve-kenyerunket%e2%80%9d/#more-11252>

A 2020. novemberi számban Kövécs Ildikóval, az EKE titkárával közösen jegyezve, az egyesület tagjai körében elvégzett felmérés alapján - a 62 tagkönyvtárból 31 könyvtár vett részt - a második hullámról született beszámoló:<http://ki2.oszk.hu/3k/2020/12/%e2%80%9ene-veszitsetek-el-tehat-bator-bizalmatokat%e2%80%9d/#more-11498>)

A Könyvtár adatai:

Név: Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár

Státusza: nyilvános könyvtár, szerepel a minisztérium és a Könyvtári Intézet vezette nyilvános könyvtárak jegyzékén

Cím és postacím: 9090 Pannonhalma, Vár 1.

Telefon: +36 96 570 142

E-mail: fokonyvar@osb.hu

Honlap: <https://konyvtar.osb.hu/>

Nyitva tartás:

hétfőtől csütörtökig 8-15.30-ig

pénteken 8-13.30-ig

szombaton zárva

*olvasó és kutatószolgálat, kölcsönzés: kedd-szerda-csütörtök: 8-12-ig
hétfő és péntek belső munkákra, megbeszélésekre „védett idő”*

Március 21-én (Szent Benedek ünnepe) és november 11-én (Szent Márton ünnepe) zárva tartunk. A nagyobb egyházi (karácsony, húsvét) és rendi ünnepek környéki nyitva tartásról a honlapról tájékozódhatunk. Nyitva tartásunkban követjük az állami munkarendet - munkaszüneti napok, áthelyezett pihenőnapok stb.

Személyi kérdések:

A Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár igazgatója 2018. június 12-től **Ásványi Ilona**. 2020-ban két főállású munkatárs dolgozott még a könyvtárban: **Samodai Éva** és **Nagy Balázs**.

Gyűjtemény:

A könyvtár **állományának nagyságáról** becslt adataink vannak. Kb. 300.000 könyv és cca. 100.000 kötet bekötött folyóirat alkotja a gyűjteményt, melynek $\frac{3}{4}$ része muzeális dokumentum.

Különgyűjteményeink: *Modern Teológiai Könyvtár (MTK), R. Várkonyi Ágnes Könyvtár, Benedictina, Jesuitica, Hungarica, Musicotheca*

A könyvtár gyűjtőköre: A Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár egyházi-szerzetesi könyvtár, más megfogalmazásban teológiai szakkönyvtár, ennek megfelelően gyűjtőköre: teológia és segéttudományai, szerzetesség – bencés szerzetesség, társadalom- és természettudományok, valamint szépirodalom szelektálva, minden bencés vonatkozású anyag.

E szigorú gyűjtőkör mentén **2020-ban 3409 db új könyvvel gyarapodott** a modern könyvállomány, ezeket vásárlás útján szereztük be, vagy pályázati támogatásként (Márai-program), ajándékként-adományként kaptuk, vagy bencés hagyatékból illetve az ún. „bencés letétből” került hozzánk. (A bencés letét, melyre 2016 óta van lehetőség, azt jelenti, hogy a

szerzetesek évente 10.000 Ft értékben saját maguk vásárolhatnak könyveket a könyvtár költségvetése terhére. Olyan a tanári munkához kapcsolódó vagy speciális teológiai műveket, melyeket a könyvtár nem feltétlenül szerez be. Ezeket a könyveket leltárba vesszük a könyvtárban, de hosszabb időre kölcsönzésre biztosítjuk annak a bencésnek, aki beszerezte. Gyakorlatilag az egész könyvtári gyűjtemény úgyis a bencés közösség szellemi vagyona.)

65 féle folyóiratot és napilapot járattunk, ennyi lapra fizetünk elő. 2018-ban adattisztítást végeztünk, 2019-től csak azokat a folyóiratokat jelentjük, amire előfizetünk, amit ajándékba kapunk – és éppen ezért rapszodikus, hogy megkapjuk-e – nem. A folyóiratok száma csökkenésének további oka, hogy vannak lapok, amelyek megszűntek, vannak, amelyeket fenntartói döntés alapján nem járattunk tovább, van, aminek előfizetését átvette a gimnáziumi könyvtár – Pannonhalmi Bencés Gimnázium).

2020-ban egy felmérést végeztünk a bencések számára zárt folyóiratolvasó kihasználtságáról, az olvasói szokásokról, és arról, hogy mely folyóiratokat olvassák a bencések. A felmérés mentén kiderült, hogy a nyomtatott sajtót egyre kevesebben olvassák, inkább internetről tájékozódnak és vannak olyan szaklapok, melyet egyáltalán nem olvas senki. Ezeket a teológiát vagy tanári szakjukat végző bencés növendékek budapesti könyvtárakban elektronikus formában, adatbázisokban érik el és használják. Éppen ezért 2021-ben, e felmérés mentén újabb folyóiratok előfizetését mondjuk le.

A gyűjtemény gondozása, feldolgozása:

Feldolgozásra vállalkozási szerződéssel foglalkoztattuk 2020.január 1. és 2020. június 30. között *Németh Katalint* (KATATÁR Könyvtári és Ügyviteli Adatfeldolgozó Kft.), megbízási szerződéssel *Birkásné Vincze Ritát* 2020. január 1. és 2020. április 30. között. Mindketten **katalogizálást** végeztek, részben a **törzsállományban, részben különgyűjteményekben**. A munka azonban márciusban a pandémiai miatt megszakadt; szerződést kellett bontanunk velük.

A törzsállományon túl, különgyűjtemények:

Musicotheca

2014-ben részben a könyvtár irányítása alá került a Musicotheca gyűjtemény. 2016 és 2018 között belső erőforrásból *Samodai Éva* könyvtáros munkatársunk koordinálásával és egy idős bencés bevonásával megtörtént a Musicotheca muzeális, kéziratos kottáinak számbavétele. 2018-ban elkészült a gyűjtemény elhelyezésére alkalmas kutatószoba, 2019-ben sikerült bebútorozni – üveges polcokkal-szekrényekkel. Az **Excel táblázatban rendelkezésre álló adathalmazt 2019-ben konvertáltattuk a Corvina programba**. Még ebben az évben elkezdjük az így keletkezett **adatbázis verifikálását, ellenőrzését**, véglegesítését *Sasváry Zoltánné Szepesi Zsuzsa* zenei könyvtáros szakember segítségével. Ezt a munkát 2020-ban is szeretnénk volna folytatni, ám a járvány miatt ez nem volt lehetséges, a munka leállt.

MTK (Modern Teológiai Könyvtár)

2020-ban egy novícius testvér segítségével **folytatódott** az MTK hagyatékából történt **gyarapodása feldolgozása** helyben, a klauzúrában elhelyezett gyűjteményben. (Az újonnan vásárolt irodalom katalogizálását könyvtáros végzi.) Az MTK-ból a kölcsönzés korlátozott; inkább „belső kölcsönzésként” az atyák és testvérek számára lehetséges.

R. Várkonyi Ágnes Könyvtár

2019-ben **befejeződött a gyűjtemény katalogizálása**, és elkezdődött a leírások ellenőrzése. A teljes gyűjtemény egyelőre belső munkafájlban érhető el, az ellenőrzött tételek már a könyvtár elektronikus katalógusában is láthatók, a kötetek azonban csak korlátozottan kölcsönözhetők; belső kölcsönzésként atyák, testvérek, a gimnáziumi tanárok számára lehetséges. 2020-ban – részben a járvány miatti távmunkában – befejeződött az adatbázis ellenőrzése, tisztítása.

Benedictina

2020-ben **jelentős mértékben haladt a bencés kéziratok feldolgozása**. A nyomtatott bencés művek feldolgozása folyamatos, a bekerülés sorrendjében.

Fejlesztés, eszközbeszerzés:

2020-ban nem történt eszközbeszerzés, fejlesztés

Állománygondozás, állományvédelem, restaurálás:

Állománygondozás:

2018-ban átalakítottunk egy raktárként funkcionáló irodát-szobát kutatószobává. Ide, illetve a reprográfiai szobába helyeztük el 2019-ben a **Musicotheca gyűjtemény** muzeális állományát. **2020-ban pályázati támogatásból (1.000.000 Ft) a muzeális kottatárat savmentes palliumokban és kartondobozokban helyeztük el.**

2019-ben és 2020-ban nagy mennyiségben (több száz) **dobozokat** készítettünk a **Benedictina gyűjtemény** (bencés kéziratok) **elhelyezésére. Ezeket a dobozokat 2020-ban vettük használatba.**

Restaurálás:

2020-ban

az **EMMI-től 2.375.000 Ft** támogatást kaptunk **egyedi restaurálásra**, ebből az összegből **négy kötetet** - köztük két kolligátumot, összesen 8 művet - sikerült restauráltatnunk:

I.

Kolligátum: 123 B 27/1-4

1.

BRASSICANUS, Johannes

Grammaticae institutiones Ioannis Brassicani Tubingensis paedotribe cum quantitibus bebelianis examussim absolutissimis [Strassburg]: [Mathias Schürer], 1512. – [10], CXXII fol.

2.

BEBEL, Heinrich

Ars versificandi et carminum condendorum. Tübingen: Anshelm, Thomas, 1513. – [46] fol.

3.

DATI, Augustinus

In elegantiarum Augustini Dathi codice contenta: et primo I. Iodoci Badii Ascensii De epistolis compendiolum ; De epistolis compendiolum ... ; In elegantiarum Augustini Dati codice contenta ; In elegantiarum Augustini Dati codice contenta ; De epistolarum compositione elegans opusculum [Basel] ; [Bartholomäus] ; ca. 1510. – 155 fol.

4.

WIMPFELING, Jakob

Iacobi Vuimpfelingii Schletstatensis elegantiae maiores ; Sammlung ; Elegantiae maiores. - Tubingae ; Anshelmus ; 1513 ; [28] fol.

II.

123 B 27/b

GEILER, Johannes von Kaysersberg (Kaisersberg)

Navicula sive speculum fatuorum Prestantissimi sacrarum literarum Doctoris Joannis Geiler Keyserbergii Concionatus Argentinensis a Jacobo Otthero collecta/ compendiosa vite eiusdem descriptio per Beatum Rhenanum Selestatinum. -[Zürich] Argentorati: Johann Knobloch, 1513.[241] fol.

III.

Kolligátum: 56 I 40

1.

LESSIUS, Leonardus

De Antichristo Et Eivs Praecvrsoribvs Disputatio Apologetica gemina ; De Antichristo Et Eius Praecursoribus Disputatio Apologetica gemina. - Antverpiae ; Moretus ; 1611 ; [24], 297, [20] p.

2.

LESSIUS, Leonardus

De providentia numinis et animi immortalitate libri duo adversus atheos et politicos / auctore Leonardo Lessio Societatis Iesu. – 2 Ed. - Antverpiae: Ex officina Plantiniana, apud Balthasarem et Ioannem Moretos, 1617. – [20], 351, [16] p.

IV.

123b I 14*b

[**LANZMAR**, Franciscus]

Mausoleum potentissimorum ac gloriosissimorum regni apostolici regum et primorum militantis Ungariae ducum vindicatis e mortuali pulvere reliquiis ad gratam apud posteros memoriam a iusto et vero patriae dolore erectum. -[Pottendorf] sine loco: apud Hieronymum Verdussen, [1667]. - [6], 184, [8] p.

Az **NKA**-tól is sikerült támogatást nyernünk, **2.300.000 Ft**-ot, szintén egyedi restaurálásra, ebből a muzeális gyűjteménybe tartozó **7 ősnymtatványt**, köztük egy 5 művet tartalmazó kolligátumot sikerült restauráltatnunk.

I.

123-C-4

BIBLIA

[Biblia / Trad. Hieronymus Sanctus; Cum postillis Nicolai de Lyra et expositionibus Guillelmi Britonis in omnes prologos S. Hieronymi et additionibus Pauli Burgensis replicisque Matthiae Doering. Pars 1-4.] ; [Contra perfidiam Iudaeorum / Nicolaus de Lyra]. - [Nürnberg: Anton Koberger, 1487. Dec. 3.]. - [468] fol. : ill.; 2° (32 cm)

II.

122-F-14

BARTHOLOMAEUS,(Anglicus)

Proprietates Rerum domini bartholomei anglici. - [Heidelberg: typogr. operis Lindelbachii = Heinrich Knoblochtzter, 1488. 21. Mai.]. - [326] fol. : iniciálék; 2° (28 cm)

III.

122-G-1

PIUS, II.

[Epistolae familiares / Pius II. papa; Ed. Nicolaus de Vuile]. - [Nürnberg]: impensis Antonij koberger Nure(m)berge imp(re)sse finiunt, [1481. Sept. 16.] xvj. k(a)l(enda)s octobris ... M.cccc.lxxxj.. - [246] fol. : ill.; 2° (32 cm),

IV.

Kolligátum: 122-G-18

1.

JUSTINUS, Marcus Junianus

Iustini ex trogo pompeio historiae cum multis memorabilibus in margine: Addito insuper indice: quo facilius notatu clariora rep(er)iri possint: nuper eme(n)datae / [Ed. Filippo Beroaldo]. - [Venezia] Impressum Venetiis: per Magistrum Ioannem Tacuinum de Tridino, [1507] Mccccvii. die xvii. maii. - LIII, [1] fol.; 2° (33 cm)

2.

URCEO, Antonio

In hoc Codri volumine hec continentur. Orationes, seu sermones ut ipse appellabat. Epistole. Silue. Satyre. Egloge. Epigrammata. / [Ed. Filippo Beroaldo (iun.)]. - [Venezia] Impressum est Venetiis: mandato & Impensis Petri Liechtensteyn, [1506] M.D.VI. Kalendis Septembribus. - LXXII fol. ; 2° (33 cm)

3.

CICERO, Marcus Tullius

Commentarii questionum Tusculanarum / [Cicero, Marcus Tullius]; editi a Philippo Beroaldo. - [Venezia] Impressum Venetiis : per Simone(m) dictum Bevilaqua, [1502] M.CCCCC.II. die decimo Septe(m)bris. - [114] fol. ; 2° (33 cm)

4.

CICERO, Marcus Tullius

M[arci] T[ullii] C[iceronis] Orationes. Orationes. M[arci] T[ullii] C[iceronis] Accusationum in C. Verrem. - [Venezia] Impræssum[!] Venetiis: per Bartholameum[!] de Zanis, 1499 Die Xiiii. mensis Maii. - [1], 2-124, 49, [1] fol. ; 2° (33 cm)

5.

PHILOSTRATOS, Flavius

Philostratus De vita Apollonii Tyanei scriptor luculentus a Philippo Beroaldo castigatus / [Trad. Alemanno Rinuccini]. - [Venezia] Impressum Venetiis: per Bernardinum Venetum de Vitalibus, [1502. Jan. 31.] M.CCCCC.II. Die Vltimo Mensis Ianuarii. - [80] fol; 2° (33 cm)

V.

122-F-2

NIDER, Johannes

[Sermones de tempore et de sanctis cum quadragesimali / Johannes Nider]. - [Ulm]: Impressi per Joha(n)ne(m) Zainer in opido[!] Vlm, [c. **1478/80**]. - [318] fol. : ill.; 2° (28 cm)

VI.

122-G-11

de LYRA, Nicolaus

[Postilla super totam Bibliam]: [Pars 1-3] / [Nicolaus de Lyra]. - [Venezia :Bonetus Locatellus pro Octaviano Scoto, **1488. Aug. 9.**]. - [418, 354, 328] fol. : ill.; 2° (34, 31 cm),

VII.

122-D-10

de CARTALDO, Johannes Boccatus

[Genealogiae deorum... secundum Ioannem Boccatum de Certaldo]. - [Vicenza] Impressum Vincentiae : per Simonem de gabis Papiensem Bevilaqua, [**1487. Dec. 20.**] M.cccc.lxxxvii. die xx. decembris.. - [8], cc fol.; 2° (32 cm)

Kulturális és szakmai tevékenység – programok, kiállítások, kiadványok, publikációk

1. Programok

A Pannonhalmi Főapátság 2020. évi **kulturális évad**ának hívószava a **Vendégség** volt. E gondolat köré szerveződtek (volna) a kulturális rendezvények, kiállítások.

A pandémia miatt sajnos ezt a szép eszményt, törekvést, feladatot csak részben sikerült megvalósítani, hiszen a karantén miatt sokkal kevesebben látogattak el Pannonhalmára és sok program elmaradt.

A. Saját rendezvények, programok a könyvtárban:

Arcus Temporum XVI.

A **Vendégségben** kulturális évad keretében augusztus 21. és 23. között immár a **XVI. Arcus Temporum Kortárs Művészeti Fesztivált** szervezte meg a Pannonhalmi Főapátság. Bár a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár klasszicista teremkönyvtára eddig is a fesztivál kedvelt

helyszíne volt, a járvánnyal kapcsolatos óvintézkedések miatt, idén három nagy koncertnek is helyett adott a viszonylag nagy muzeális tér

- Augusztus 21-én pénteken 19 órától a **Beethoven_Kurtág_Koroliov_Keller** címmel meghirdetett programban a következő művek hangzottak el: *Beethoven 29. (B-dúr, Hammerklavier) zongoraszonáta, op. 106*, Előadó: Evgeni Koroliov és *Kurtág György: Kafka-töredékek, op. 24.*, Előadó: Keller András és Anu Komszi
- Augusztus 22-én szombaton 19 órától a **Widmann_Beethoven_Koroliov_Concerto_Csalog** címmel meghirdetett koncerten a következő műveket hallhattuk: *Beethoven 3. (c-moll) zongoraverseny, op.37* Előadó: Evgeni Koroliov és a Concerto Budapest, Vezényelt: Keller András, *Jörg Widmann: Con Brio*, Előadó: Concerto Budapest, Vezényelt: Keller András, *Csalog Gábor: Himnusz-töredék (ösbemutató)*, Előadó: Szabad hangok Énekegyüttes és a Csalog Gábor kamaraegyüttes, Vezényelt: Csalog Gábor, *Beethoven 6. (F-dúr „Patorale”) szimfónia, op.68*, Előadó: Concerto Budapest, Vezényelt: Keller András
- Augusztus 23-án vasárnap 15 órától: **Vidovszky_Bach_Messiaen_Concerto_Purcell_Perrault** címmel meghirdetett program: *Vidovszky László: Promenáda*, Előadó: Concerto Budapest, Vezényelt: Keller András, *Beethoven XVI. (F-dúr) vonósnégyes, op. 135*, (Lento assai, cantante e tranquillo vonószekari változat), Előadó: Concerto Budapest, Vezényelt: Keller András, *Bach d-moll zongoraverseny, BWV 1052*, Előadó: Csalog Gábor és a Concerto Budapest, Vezényelt: Keller András, *Messiaen: Az isteni jelenlét három kis liturgiája* (Trois Petites Liturgies de la Présence Divine), Előadó: Concerto Budapest, Purcell Kórus, Bruno Perrault, Ránki Fülöp, Vezényelt: Keller András

B. Csoportok, látogatók fogadása:

Járvány miatt az előző évekhez képest sokkal **kevesebben keresték fel** turisták Pannonhalmát. A turizmus 2020. márciustól szünetelt, a nyári időszakban volt egy rövid részleges feloldása a teljes zárlatnak, de szeptembertől ismét bezárta a kapuit a Főapátság.

A turizmus mutatóinak megfelelően sokkal kevesebb volt a **speciális program**: szakmai bemutató, tematikus foglalkozás, rendhagyó óra ebben az évben.

Csillagok alatt – rendhagyó esti látogatás a Pannonhalmi Főapátságban

A *Vendégség* hívószóval meghirdetett kulturális évad egyik programjaként augusztus 12-én este rendhagyó túrára várta a Pannonhalmi Főapátság az érdeklődőket. Az együttlét imádsággal indult – az esti zsolozsmán, a vesperáson vehettek részt a vendégek, majd *Jurinka Szilveszter* bencés atya vezetésével bejárták a Pannonhalmi Bazilikát, csillagábrázolásokat keresve. Ezután a Könyvtárban folytatódott a séta, ahol éggömböket és csillagászáttal kapcsolatos régi könyveket tekinthettek meg a látogatók, *Ásványi Ilona*, a könyvtár vezetője segítségével. A program a Főapátság pincészetének teraszán zárult; a szervezők is és a vendégek is azt remélték, hogy egy pohár gyöngyöző bor elfogyasztása közben talán hullócsillagot is láthatnak...

<https://konyvtar.osb.hu/hirek/csillagok-alatt-rendhagyó-esti-latogatás-pannonhalmi-foapatsagban>

Inicial Autóház Kft. munkatársai és partnereik látogatása Pannonhalmán

Inicial Autóház Kft. október elején három napos szakmai programot szervezett, melyre a

legnagyobb partnereit hívta meg. A konferencián túl október 8-án a résztvevők Pannonhalmára látogattak, ahol egy különleges látogatáson vehettek részt Főapátságban. A Pannonhalmi Főapátsági Könyvtárban és a Pannonhalmi Főapátsági Levéltárban bemutatót láthattak a könyvtár és a levéltár ritkaságaiból, érdekességeiből. A program koncerttel zárult a Boldogasszony-kápolnában.

<https://konyvtar.osb.hu/hirek/inicial-autohaz-kft-munkatarsai-es-partnereik-latogatas-pannonhalman>

2. Kiállítások:

Adoro te devote... Imádlak és áldlak, Isten, rejtelem

Időszaki kiállítás a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár klasszicista teremkönyvtárában 2020. március 21. és 2021. március 21. között

A kiállítás a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtárban őrzött muzeális kötetek és a Pannonhalmi Főapátsági Múzeum gyűjteményéből válogatott metszetek és tárgyak segítségével felidézi az Eucharisztia őszövétségi előképeit, bemutatja az utolsó vacsora eseményeit és az Oltáriszentség tiszteletének megnyilvánulásait különböző korokban. E tisztelet során a hívő ember sajátos utat jár be a termékeny egyedülléten, csenden, imádságon át a titokzatos Jelenlét áhítatos távolságtartó imádsától a vendégségig, melyben maga az Úr a vendéglátó.

3. Kiadványok:

A Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár, a Pannonhalmi Főapátsági Levéltár, a Pannonhalmi Főapátsági Múzeum – együtt: a Pannonhalmi Főapátság Gyűjteményei - 2013-ban együtt indították útjára és jelentették meg először a gyűjtemények évkönyvét, melynek 2. kötete 2014-ben jelent meg, a 3. kötet (2015.) 2016-ban, a 4. (2016) és az 5. (2017) kötet 2017-ben, 6. (2018) kötet 2019-ben a 7. (2019) kötet 2020 elején. 8. (2020) kötet 2021 elején

4. Publikációk:

A. A könyvtár gyűjteményével kapcsolatos publikációk:

Schmelzer-Pohánka Éva: A Pécsi Misekönyv második kiadásának pannonhalmi példánya

in: *Collectanea Sancti Martini. A Pannonhalmi Főapátság Gyűjteményeinek Értesítője VII.*: / szerk.: Dénesi Tamás, angol nyelvű összefoglalók: Tóta Péter Benedek, és Bakos Gergely OSB.- Pannonhalma: Pannonhalmi Főapátság Gyűjteményei, 2019. p. 67-84

B. A könyvtár munkatársai publikációi:

Ásványi Ilona:

Nyugodt munkával keresve kenyerünket.

Az egyházi könyvtárak a pandémia idején

in: *Könyv, Könyvtár, Könyvtáros* 29 (2020/5) 3-18

Ásványi Ilona-Kövécsek Ildikó:

Ne veszítsétek el tehát bátor bizalmatokat... (Zsid 10, 35a). Egyházi könyvtárosok és könyvtárak a pandémai második hullámában

in: *Könyv, Könyvtár, Könyvtáros* 29 (2020/11) 10-28.

Ásványi Ilona: cikkek, beszámolók rendszeresen az EKE Hírlevélben:
<https://eke.hu/hirlevelek>

Szakmai kapcsolatok:

Részvétel más intézmények-szervezetek rendezvényein:

Az **Egyházi Könyvtárak Egyesülése (EKE)** a magyarországi egyházi-felekezeti könyvtárak szakmai-érdekvédelmi szervezete. Az 1994-ben alakult, 2019-ben 25 születésnapját ünneplő egyesülésnek **szellemi központja** kezdetektől **Pannonhalma** volt. A Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár adta az egyesülés első elnökét (Bánhegyi Miksa atya), majd tíz éven át Ásványi Ilona volt az egyesület titkára (1999-2004), elnöke (2004-2007), elnökségi tagja (2007-2009). 2016 júniusa óta ismét Ásványi Ilona az egyesület elnöke, akit 2019-ben ismét újraválasztott három évre az egyesület közgyűlése.

Az **EKE**, a Magyarországi Egyházi Levéltárosok Egyesületével (**MELTE**) és az Egyházi Muzeológusok Egyesületével (**EME**) **közösen, 2020-ban Pannonhalmán** tervezte éves találkozóját, melynek szokásos programja országos konferencia, szakmai délelőtti, közgyűlés és kirándulást. A tervezett program azonban **a járvány miatt elmaradt**.

A következő tervezett időpont: 2021. június 28-30. – ugyancsak pannonhalmán.

Az **Egyházi Könyvtárak Egyesülése 2020. október 1. és 8. között** bonyolította le **közgyűlését, elektronikus formában**. A közgyűlés napirendjét az elnöki-titkári-kamarási-felügyelőbizottsági beszámolók és azok elfogadása tette ki, ill. *Mezei Zsolt* (Pápa) leköszönő elnökségi tag helyére, a református könyvtárak képviselőjére megválasztották *Kovácsné Pázmándi Ágnes* (Ráday Könyvtár)

A Pannonhalmi Főapátsági **Könyvtár munkatársai folyamatosan részt vesznek különböző, a magyarországi egyházi-felekezeti könyvtárakat érintő programokban, projektekben, törekvéseken, rendszeresen publikálnak szakmai írásokat, előadásokat tartanak, szakmai munkacsoportok, kerekasztalok munkájába kapcsolódnak be.**

Ezek a **konferenciák** a járvány miatt az **online térbe** költöztek. A következő rendezvényeken vett részt távolról **Ásványi Ilona:**

- Szeptember 30-án immár negyedik alkalommal rendezte meg az Országos Bírósági Hivatal, Kúria Tóry Gusztáv Jogi Szakkönyvtára, a Fővárosi Törvényszék Könyvtára és az Magyar Könyvtárosok Egyesülete (MKE) Jogi Szekciója **A megújuló Országos Bírósági Könyvtári Rendszer: együttműködés a hazai szakkönyvtári hálózattal** című konferenciát – ezúttal online formában -, melynek alcíme idén a **Mesterséges intelligencia és a jogi hivatás** volt.
- Október 7-én a PPKE JÁK Szent II. János Pál pápa dísztermében online tudományos konferenciát szervezett a PPKE, Pázmány Péter tiszteletére. (**Tudományos konferencia a 450 éve született Pázmány Péter emlékére 2020.**)
- Október 30-án **Hit alapú civil társadalom – tények és lehetőségek** címmel szerveztek online konferenciát és találkozót a *Caritas et Veritate, Magyar Pax Romana, Keresztény Értelmiségi Szövetsége, Felebarátok Egyesület, Háló Egyesület, Egyházi Fejlesztők, Hetvenkét Tanítvány Mozgalom* – egyesületek, társaságok, szervezetek. A rendezvény védnöke: *Székely János* megyéspüspök, a *Caritas in Veritate* Bizottság elnöke volt.
- November 18. és december 9. között a *Magyar Könyvtárosok Egyesülete* (MKE) immár ötödik alkalommal rendezte meg nemzetközi tudományos konferenciáját a kompetencia témakörében, idén **Kihívások és kompetenciák** címmel. Tekintettel a járványhelyzetre idén YouTube konferencia-sorozat formájában követhették az

érdeklődők a programot az MKE YouTube csatornáján.

- November 26-án a Könyvtári Intézet **20 éves a Könyvtári Intézet. A Környezettudatos könyvtárak, sikeres fenntarthatóság** című online konferenciával ünnepelte születésnapját.

Továbbképzés:

December 1. és 3. között **Muzeális könyvtári dokumentumok: megőrzés, nyilvántartás, szolgáltatás** címmel szervezett „régikönyves” blended továbbképzést a Könyvtári Intézet. December elején a képzés elméleti óráira került sor, online formában a következő témakörökben: I. Európai és magyar könyvkultúra a 16. századig II. Nyomdászattörténet és bibliográfia III. Régi nyomtatványok feltárása IV. Kulturális javak és bibliofília. A gyakorlati órákat 2021 tavaszán tartják majd az OSZK-ban, reméljük, hogy ezt a járványhelyzet is lehetővé tesz. A tanfolyamon azzal a szándékkal, hogy tanúsítványt is szerezzen *Samodai Éva* vett részt, de az előadásokban *Ásványi Ilona* is belehallgatott.

Ugyancsak decemberben kezdődött és még folyamatban van az a **vezetői kompetencia felmérés**, melyen a Pannonhalmi Főapátság középvezetői, köztük Ásványi Ilona vett részt. Moduljai: külsős cég bevonásával egy 360°-os értékelés, a Főapátság HR-esei vezette tréning, interjú a HR vezetőjével a Főapátság Kulturális igazgatójával – felsővezetőjével, és további fejlesztések.

PR-tevékenység

A pandémia miatti home office során jelentősen **gazdagodott és folyamatosan frissült a könyvtár honlapja: <https://konyvtar.osb.hu/>**

*Az aktuális híreken túl folytattuk, élénkítettük a **könyvtár honlapján a Rejtett kincseink...** rovatot, melyben a könyvtár különleges köteteit, dokumentumait mutatjuk be.*

... hexameteres költemény Jézus Krisztus szenvedéséről 1494-ből

<https://konyvtar.osb.hu/hirek/rejtett-kincseink-hexameteres-koltemeny-jezus-krisztus-szenvedeserol-1494-bol>

... az első magyarországi könyvjegyzék (könyvkatalógus)

<https://konyvtar.osb.hu/hirek/rejtett-kincseink-az-első-magyarországi-könyvjegyzék-könyvkatalogus>

... egy a trienti zsinat után passió-szöveggönyvként használt misekönyv

<https://konyvtar.osb.hu/hirek/rejtett-kincseink-egy-trienti-zsinat-utan-passio-szoveggonyvkent-hasznalt-misekonyv>

... egy különleges kolligátum-kötet

<https://konyvtar.osb.hu/hirek/rejtett-kincseink-egy-kulonleges-kolligatum-kotet>

... a könyvek maguk vallanak tulajdonosukról

<https://konyvtar.osb.hu/hirek/rejtett-kincseink-könyvek-maguk-vallanak-tulajdonosukrol>

... a Pannonhalmi Evangelistarium és Benedictionale

<https://konyvtar.osb.hu/hirek/rejtett-kincseink-pannonhalmi-evangelistarium-es-benedictionale>

...*Egy újabb kötet Naprághy Demeter az „utolsó humanista főpap” könyvtárából*
<https://konyvtar.osb.hu/hirek/rejtett-kincseinkegy-ujabb-kotet-napraghy-demeter-az-utolso-humanista-fopap-konyvtarabol>

... *könyvborító egy 14-15. századi misekönyv fél lapjából*
<https://konyvtar.osb.hu/hirek/konyvborito-egy-14-15-szazadi-misekonyv-fel-lapjabol>

... *restaurálás előtt, közben és után...*
<https://konyvtar.osb.hu/hirek/restauralas-elott-kozben-es-utan>

... *Pannonhalmi Hóráskönyv*
<https://konyvtar.osb.hu/hirek/rejtett-kincseink-pannonhalmi-horaskonyv>

... *Pannonhalmi Breviárium, Velence, 1506*
<https://konyvtar.osb.hu/hirek/rejtett-kincseink-pannonhalmi-breviarium-velence-1506>

... *legrégebbi ősnymtatványunk (1470)*
<https://konyvtar.osb.hu/hirek/rejtett-kincseink-legregebbi-osnyomtatvanyunk-1470>

...*gyűjteményünk legrégebbi (13. századi) kódexe*
<https://konyvtar.osb.hu/hirek/rejtett-kincseink-gyujtemenyunk-legregebbi-13-szazadi-kodexe>

Tolnai Graduale fragmentum – Ma Szent Márton ünnepe van
<https://konyvtar.osb.hu/hirek/ma-szent-marton-unnepe-van>

TERVEINK 2021-re

A még mindig és bizonytalan ideig tartó pandémia miatt a Főapátság megszorító intézkedésekre kényszerült.

Nem lehetséges a humánerőforrás bővítés: sem főállású, sem megbízási vagy vállalkozási szerződéssel foglalkoztatott munkatársat nem vehetünk fel.

1. Személyi kérdések:

- Legalább három munkatársra lenne szüksége a könyvtárnak: egy helyettes vezetőre, egy tájékoztató-kutatószolgálatos kollégára és egy informatikus-könyvtáros munkatársra, de sajnos a pandémai utáni helyzetben erre nem lesz lehetőség.
- Ugyancsak nem lesz lehetőség a közeljövőben arra, hogy a feldolgozó munkát élénkítsük, az adatbázist javítsuk, ellenőrizzük megbízási vagy vállalkozási szerződéssel foglalkoztatott munkatársakkal.

2. Gyűjteménygondozás (állományrendezés, feldolgozás, restaurálás)

- **MTK** - kurrens feldolgozásának folytatása – belső erőforrással: bencés növendék
- **Musicotheca** - az adatbázis ellenőrzése zenei könyvtáros szakember segítségével – ezt a munkát egyelőre nem tudjuk folytatni
- **Kódexeink feldolgozásának elkezdése az MTA-OSZK Res Libraria Hungariae Kutatócsoport - Fragmenta Codicum Műhely munkacsoport- vezetője dr. Madas Edit**

és dr. Sarbak Gábor segítségével – ezt a munkát évek óta tervezzük, a munkacsoport kapacitásán múlik

- **Antikváink** számbavétele régikönyves könyvtárszakos hallgatók segítségével – erre, források hiányában nem lesz lehetőség
- A **Benedictina gyűjtemény** – bencés kéziratok 2020-ben megkezdett **intenzív feldolgozásának** folytatása
- A **digitalizálás**: Nagy Balázs kolléga elkezdte a tájékoztatói segédletek (katalóguscédulák, kötetkatalógusok, névtárak stb.) digitalizálását, hogy a távhasználat, digitális szolgáltatás zavartalan legyen egy esetleges újabb lezárás esetén
- Amennyiben lesz pályázat egyedi restaurálásra, az állományvédelmi munkafolytatása

3. Beruházások és eszközvásárlások:

- szünetelnek, kivéve: a három könyvtári iroda felújítása (parkettázás, meszelés)

4. Egyéb tevékenység (programok, kiállítások, könyvkiadás, publikáció, előadások)

a., Programok:

- Helyet adunk az **Arcus Temporum Pannonhalmi Művészeti Fesztivál** programjainak
- Házigazdái leszünk az **EKE-MELTE-EME közös találkozásának**, melynek tervezett időpontja **2021. június 28-30.**
(2020. június 22. és 24. között a járvány miatt elmaradt az *Egyházi Könyvtárak Egyesülete, EKE, az Egyházi Muzeológusok Egyesülete, EME, és a Magyarországi Egyházi Levéltárosok Egyesülete, MELTE* közös találkozója Pannonhalmán
A magyar egyházi könyvtárosokat, levéltárosokat és muzeológusokat összefogó országos szakmai szervezetek közös találkozásának **témái** 2021-ben, Pannonhalmán, **a vallási és kulturális turizmus, látogatóközpontok működése és a levéltár-múzeum-könyvtár történelmi tradíciókon alapuló együttműködése napjainkban.**)
- Vállaljuk **szakmai csoportok vezetését** – könyvtárosok, könyvbarátok, érdeklődők
- Tervezünk **tematikus bemutatókat, foglalkozásokat**, rendhagyó irodalom, történelem valamint könyvtári órákat, amennyiben a járvány megengedi.

b., Kiállítás:

Saját kiállítás:

A **2021. évi pannonhalmi kulturális évad hívószava az EMLÉKEZET.**

A főapátsági kiállítások e téma köré rendeződnek.

- A klasszicista teremkönyvtárban:

dulcis memoria dans vera cordis gaudia (Az emlékezés a szívnek örömet ad)

Időszaki kiállítás 2021. március 21. és 2022. március 21. között

A kiállítás címeként a vallásos himnuszról kiragadott szövegrész, kitérve a kulturális évad témáját (*Emlékezet*) megengedi, hogy az *emlékezésre*, mint az Isten és ember, ember és ember kapcsolatának egyik alapvető jellemzőjére szent és profán értelemben egyszerre gondoljunk. A kiállításon a „szentre” *emlékeztető* szövegeket őrző Biblia, missale, himnárius, martirologium... mellett helyet kapnak a profán *emlékezet* tárgyiasult megnyilvánulásai: naplók, önéletrészek, visszaemlékezések, levelek, krónikák, emlékkönyvek és díszkiadványok.

Egyéb kiállítás:

- Anyagunkat, kincseinket 2019-ben is **készséggel adjuk kölcsön** más múzeumoknak kiállításra, ill. Pannonhalmán az Apátság kiállítótermében és a muzeális könyvtártermében is szervezünk kiállításokat.

c., Könyvkiadás:

- 2021-ben jelenik meg reményeink szerint a gyűjteményi évkönyv (***Collectanea Sancti Martini. A Pannonhalmi Főapátság Gyűjteményeinek Értesítője***) következő, VII. és IX. kötete

d., Publikálás:

- Lehetőség szerint **továbbra is publikáljuk kutatómunkánk eredményeit.**

e., Előadások:

- Felkérésre továbbra is szívesen tartunk szakmai előadásokat

5. Továbbképzés:

- 2021. tavaszán gyakorlati képzéssel folytatódik a december 1. és 3. között elkezdett ***Muzeális könyvtári dokumentumok: megőrzés, nyilvántartás, szolgáltatás*** címmel szervezett „régikönyves” blended továbbképzés. Szervező: Könyvtári Intézet. A tanfolyamon azzal a szándékkal, hogy tanúsítványt is szerezzen *Samodai Éva* vesz részt.

6. Külső partnerkapcsolatok:

- **Lehetőség** szerint továbbra is bekapcsolódunk a különböző egyházi és világi szakmai szervezetek munkájába, részt veszünk különböző szakmai rendezvényeken, akár online formában is.

7. PR-tevékenység

- Folyamatosan frissítjük és gazdagítjuk a könyvtár honlapját

Pannonhalma, 2021. január

Ásványi Ilona
igazgató